

Beleidsplan zorg

1.0 Inleiding

Zorgbeleid is gericht op de manier waarop de school omgaat met kinderen die extra zorg nodig hebben. Het gaat daarbij niet alleen om leerachterstanden, maar om kinderen die om wat voor reden dan ook extra zorg nodig hebben. Die zorg is gericht op het voorkomen van achterstanden.

In dit beleidsplan staat een overzicht van het aantal zorgniveaus die wij als school hanteren. Ook de criteria waar een kind aan moet voldoen, de acties die moeten worden ondernomen en de verslaglegging in het dossier staan hierin beschreven. Dit alles is uitgewerkt in een 'stappenplan leerlingenzorg'. Verder vertellen wij waarom we werken met handelingsgericht werken en hoe wij dit inpassen binnen ons onderwijs. Ook wordt er door middel van een korte samenvatting aangegeven wat ons zorgprofiel is. Als laatst worden de stappen benoemd die moeten worden ondernomen wanneer een zorgleerling 'overgedragen' wordt aan een externe instantie (bijvoorbeeld de CED groep of het SOT)

In de bijlagen vindt u het stappenplan, het zorgniveau van de leerling en het zorgoverzicht dat wij hanteren en een handleiding bij het opstellen van een ontwikkelingsperspectief

2.0 Precieze bepaling van de zorgniveaus

Niveau 1   Zorg binnen de groep

Niveau 2   Zorg binnen de groep (korte aantekening in Parnassys, bij registraties)

- Leerkracht maakt aantekening in groepsplan
- Extra werk mee naar huis

Niveau 3   Zorg binnen of buiten de groep na intern onderzoek of observatie.

- Zorg binnen de groep levert te weinig succes op. Leerkracht vraagt advies aan de Intern begeleider.
- Leerkracht stelt zo nodig (als aanpak echt verschilt van de groep) individueel handelingsplan op voor kinderen die D of E scoren op de Cito. Hiervan wordt een notitie gemaakt in het groepsplan (aanpak 1).

Dit gebeurt in overleg met de Intern begeleider. (minimaal 6 weken, maximaal 3 maanden)

- Bij langdurige zorg in geval van medische problemen of afwijkende methode/strategie en als er een zorgarrangement van het samenwerkingsverband ZOUT is aangevraagd (OPP-ontwikkelingsperspectief, zie voor 'handleiding OPP', bijlage 2).

Niveau 4 Extra zorg binnen of buiten de groep na extern onderzoek.

- Op basis van advies van externe instanties stellen leerkrachten en Intern begeleider in overleg een handelingsplan op voor school en eventueel thuis. (evt met betrekking van externe hulpverleners) (maximaal 3 maanden)
- Of op basis van advies van de externe instanties stelt de Intern begeleider een OPP op (kan zowel boven als onder groepsniveau).

Niveau 5 Verwijzing/plaatsing naar speciaal onderwijs of rugzak.

- Aanmelding bij SOT (groeidocument) met verzoek tot verwijzing (ouders/ school trekken samen op)
- Aanmelding voor arrangement bij betreffende cluster.
- Ambulant begeleider/SOT geeft aanzet tot OPP.
- Is in bezit van arrangement en groot handelingsplan/ OPP is opgesteld.

-> Je kent een zorgniveau toe aan een leerling en niet aan een bepaald vakgebied.

Voorbeeld: Een leerling valt uit met rekenen. Na een onderzoek uitgevoerd door CED groep wordt duidelijk waar het probleem ligt. Het kind gaat aan een eigen leerlijn werken (niveau 4). Een paar weken later valt het kind ook met lezen uit. Er wordt een aanvullend plan gemaakt om het lezen extra te oefenen. Het kind blijft zorgniveau 4 houden, ondanks dat er gewerkt wordt met een aanvullend plan!

Soms is bij een leerling zichtbaar, aan de hand van toetsgegevens en/of observaties, dat deze niet beschikt over de capaciteiten die het mogelijk maken om de basisschool met eind groep 8 niveau te verlaten. Deze kinderen worden hier op school gehandhaafd met de insteek hierna naar het VSO of PRO te gaan. Er is niet altijd onderzoek geweest voor deze kinderen. Toch kan er in samenspraak met het samenwerkingsverband of de schoolbegeleidingsdienst CED besloten worden de kinderen het zorgniveau 4 of 5 toe te kennen. Voor deze

leerlingen wordt een ontwikkelingsperspectief opgesteld, indien nodig. (zie bijlage 2 voor 'handleiding opstellen OPP). Eind groep 7, begin groep 8 moet er wel een intelligentie-onderzoek worden afgenomen.

3.0 De zorg in Parnassys.

Op dit moment is de zorgmap niet meer noodzakelijk.

In Parnassys wordt opgenomen (en zichtbaar op de groepskaart):

Zorg:

- Overdracht;
- Per kind de stimulerende/belemmerende factoren (1x per half jaar checken of dit nog aansluit bij de huidige situatie);
- Gesprekken met ouders;
- Notities;
- Alle lopende OPP's, groeps- en individuele handelingsplannen;
- Leerlingbesprekingen (korte notitie per kind)
- Sociaal emotionele ontwikkeling: ZIEN/veiligheidsthermometer/sociogram en afgenomen onderzoeken (indien aanwezig). ZIEN is zichtbaar op de groepskaart. Veiligheidsthermometer en sociogram zijn opgenomen in een kort verslag in de map bij de groep.
- Motoriek: Afgenomen onderzoeken/overzichten (indien aanwezig)

Resultaten en toetsgegevens:

- Lezen/begrijpend lezen
- Taal/spelling
- Rekenen
- Geschiedenis
- Aardrijkskunde/topografie
- Natuur

(in klassenmap schrijven, tekenen, handvaardigheid en drama)

4.0 Handelingsgericht werken binnen de school¹

Wij werken op school volgens het principe handelingsgericht werken (zie beleidsplan stichting "Opbrengstgericht en handelingsgericht werken" . Bij handelingsgericht werken gaat het er om de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding van alle leerlingen te verbeteren. Het is een systematische manier van werken, waarbij het aanbod afgestemd is op de onderwijsbehoeften en de basisbehoeften van de leerlingen. Aan de hand van de kindkenmerken wordt

---

¹ <http://www.wij-leren.nl/hgw-handelingsgericht-werken.php>

gekeken welke onderwijsbehoeften het betreffende kind heeft. Het onderwijs wordt daarop aangepast.

4.1 Zeven uitgangspunten

HGW gaat uit van zeven principes:

1. Onderwijsbehoeften van de leerlingen centraal stellen. Denk aan de instructie, de leertijd en uitdaging.
2. Afstemming en wisselwerking tussen kind en zijn omgeving: de groep, de leerkracht, de school en de ouders. De omgeving moet goed afgestemd zijn op wat het kind nodig heeft.
3. De leerkracht doet ertoe. Hij kan afstemmen op de verschillen tussen de leerlingen en zo het onderwijs passend maken.
4. Positieve aspecten zijn van groot belang. Dit gaat niet alleen om de positieve aspecten van het kind, maar ook van de leerkracht, de groep, de school en de ouders. Als een leerkracht een negatief beeld heeft van de leerling, dan zie hij vaak alleen nog maar het negatieve gedrag. Het is belangrijk dat de leerkracht dan zoekt naar positief gedrag, dan zijn er meer mogelijkheden om het probleem op te lossen.
5. Constructieve samenwerking tussen school en ouders. De verantwoordelijkheid voor initiatief ligt bij de school. Maar de school geeft wel de verwachtingen over de verantwoordelijkheid van ouders duidelijk aan.
6. Doelgericht werken. Het team formuleert doelen met betrekking tot leren, werkhouding en sociaal emotioneel functioneren. Het gaat hierbij zowel om korte als lange termijndoelen. De doelen worden geëvalueerd volgens de HGW-cyclus (zie hieronder). Ze worden SMARTI geformuleerd.
7. De werkwijze van school is systematisch en transparant. Er zijn duidelijke afspraken over wie wat doet en wanneer.

4.2 Kenmerken HGW

HGW gaat niet uit van individueel onderwijs, waarbij alleen klassikale werkvormen worden afgewezen. Daarom werken wij op school met het activerende directe instructiemodel, met coöperatief leren en meervoudige intelligentie. Ook zijn wij vorig schooljaar gestart met onderzoekend leren. Kinderen leren van interacties en discussies van elkaar.

Als een leerling zich inzet voor een uitdagende opdracht, kunnen het zelfvertrouwen en de zelfstandigheid groeien. Dit onderstreept het belang om te zorgen voor een uitdagende leeromgeving, die afgestemd is op de verschillende onderwijsbehoeften van leerlingen.

HGW vindt het aansluiten bij de zone van naaste ontwikkeling goed, maar ziet wel een gevaar. Als een leerkracht gaat afwachten tot een kind aan een bepaalde vaardigheid of ontwikkeling toe is, dan kan dat remmend werken. De leerkracht

moet beseffen dat hij een grote rol speelt in het leerniveau van het kind. Bij HGW zijn de gesprekken met leerlingen heel belangrijk. Onder andere omdat de leerlingen vaak zelf goed kunnen aangeven wat ze nodig hebben, wat ze goed kunnen en wat anders moet. Ook zijn de oplossingen die de kinderen zelf aandragen vaak het eenvoudigst. Daarbij komt dat de leerling zich meer inzet voor zijn eigen idee dan voor een opgelegde maatregel.

4.3 Leerkrachtvaardigheden HGW

Bij HGW is de basishouding van de leerkracht heel belangrijk. Zijn visie, waarden en overtuigingen geven richting aan het handelen. De leerkracht beseft dat hij een rolmodel is;

Hij is positief ingesteld en heeft hoge verwachtingen.

Hij is geduldig, beslist en consequent.

Hij vraagt om feedback en reflecteert op zijn houding en handelen.

De leerkracht gaat goed om met de verschillen tussen leerlingen.

De leerkracht geeft een heldere, kwalitatief goede instructie, die stapsgewijs is opgebouwd. De instructie is gevarieerd, met interactie.

Hij geeft vooraf het lesdoel aan en evalueert dat aan het einde van de les.

Hij controleert steeds of de leerlingen het begrijpen.

Hij geeft gericht feedback.

Hij weet veel van het vak en de leerlijnen.

Hij vertaalt deze kennis op een betekenisvolle manier.

Ook is goed klassenmanagement van groot belang, want dat kan problemen voorkomen en ervoor zorgen dat alles soepel loopt. Hierbij hoort dat de leerkracht alert is, de touwtjes goed in handen heeft, flexibel is en de leertijd effectief benut.

4.4 De HGW-cyclus

Deze cyclus is een hulpmiddel om de zorg op groepsniveau en individueel concreet te maken. Op groepsniveau benoemt de leerkracht de onderwijsbehoeften van de leerlingen in zijn groep in een groepsplan. De leerkracht doet dit ook op individueel niveau voor de leerlingen die extra begeleiding nodig hebben. Deze cyclus kent vier fasen:

1. Signaleren. Onder andere het signaleren van leerlingen die extra begeleiding nodig hebben.

2. Analyseren. Hieronder valt het benoemen van de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

3. Plannen. De leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften clusteren en een groepsplan opstellen.

4. Realiseren. Het groepsplan in de praktijk uitvoeren.

Wij werken op het moment met groepsplannen voor rekenen, technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen. De groepsplannen worden door de

groepsleerkrachten geschreven en zijn in Parnassys terug te vinden. Er vindt twee maal per jaar een evaluatie plaats. Dit is in januari/februari en in juni/juli. Voor kinderen die D of E scoren wordt een individueel handelingsplan geschreven. Ook deze staat in Parnassys en is te vinden in de zorgmap in de betreffende groep.

4.5 Communicatie volgens stappenplan leerlingenzorg (HGW)

Bij handelingsgericht werken hanteren we de volgende zeven richtlijnen:

1. Laat ouders weten dat zij welkom zijn op school en benadruk dat school en ouders een gezamenlijk doel hebben: het kind.
2. Wees duidelijk over de rol van de school en van de ouders en over ieders verantwoordelijkheden.
3. Benut de onderwijs- en begeleidingsstructuur (stappenplan leerlingenzorg) als kader in de communicatie.
4. Verwoord dat het gedrag van een kind op school anders kan zijn dan thuis.
5. Verwoord zowel de zorgen als de positieve aspecten.
6. Wees duidelijk over de bedoelingen van de school.
7. Maak samen duidelijke afspraken en evalueer deze.

Richtlijn 1 t/m 3 zijn algemene richtlijnen; 4 t/m 7 aanvullende richtlijnen.

Richtlijn 1: ouders zijn welkom op school, we hebben een gemeenschappelijk belang: het kind

Een gesprek is op korte termijn te realiseren. De school neemt hierbij de zorgen van ouders serieus, ook wanneer zij die in eerste instantie niet deelt.

Bij voorkeur nodigen we beide ouders uit voor een gesprek, ook als ze gescheiden zijn (mits beiden de ouderlijke macht hebben), want hun beider visie doet ertoe.

Ouders en school hebben een gezamenlijk belang, namelijk dat het goed gaat met 'jullie kind, onze leerling'. (het kind ontwikkelt zich optimaal, gezien zijn mogelijkheden).

Strijd tussen ouders en school kan tot een loyaliteitsconflict leiden bij het kind. Dit is niet in het belang van een kind en belemmert een positieve schoolbeleving.

Richtlijn 2: De rol van de school en ouders en ieders verantwoordelijkheden.

Onderwijs geven is de primaire verantwoordelijkheid van de school. De school is verantwoordelijk voor de inhoud en kwaliteit van het onderwijs en de 'opvoeding binnen de school'. Het is de school die keuzes maakt ten aanzien van curriculum, methodes, instructie, feedback, plaats van de leerling in de groep (naast wie en waar), omgangsregels, overgang van groep 2 naar 3 en dergelijke.

Opvoeden is de primaire verantwoordelijkheid van ouders. Het zijn de ouders die zaken bepalen als religie, voeding, kleding, sociale omgang met volwassenen en kinderen, tijdstip van naar bed gaan, vrijetijdsbesteding, sport en hobby's, tv-kijken, computergebruik en dergelijke. De ouders kiezen de school voor hun kind. We gaan ervan uit dat zij het kind op deze school voorbereiden en dat zij zorgen voor een thuissituatie die gunstig is voor het leren en gedrag van hun kind op onze school.

De school moet de verwachtingen naar ouders duidelijk aangeven en expliciet verwoorden welk onderwijsondersteunend gedrag zij van ouders verwacht en waarom (in de schoolgids en op de site). Denk aan:

- Voorwaarden scheppend: op tijd naar bed, goed ontbijten, op tijd op school, zo min mogelijk verzuim en gedragsregels hanteren die passen bij de regels op school.
- Aanmoedigend gedrag: belangstelling tonen voor schoolwerk, schoolinzet belonen en positief praten over de school/ leerkracht.
- Ontwikkelingsondersteunend: verantwoorde spelletjes, bezoek bibliotheek of museum, sport of muziek.
- Direct ondersteunend: helpen bij huiswerk, oefenen met lezen/rekenen, voorbereiden van een spreekbeurt en komen op besprekingen over de leerling

Indien een school van mening is dat ouders, in het belang van het kind, het onderwijs beter moeten ondersteunen, dan bespreekt ze dit met ouders.

Richtlijn 3: Benut de stappen van de onderwijs- en begeleidingsstructuur als kader.

Hierbij maken we gebruik van de 4 stappen van de 1-zorgroute. Deze correspondeert met stap 2 t/m 5 van ons stappenplan leerlingenzorg (zie bijlage)

- 1 HGW-cyclus op groepsniveau (zorgniveau 2; zorg binnen de groep).
- 2 Leerlingbespreking bij specifieke vragen over een individuele leerling (zorgniveau 3; zorg binnen of buiten de groep na intern onderzoek of observatie).

- 3 Handelingsgerichte diagnostiek, consultatie en/of begeleiding (zorgniveau 4; extra zorg binnen of buiten de groep na extern onderzoek).
- 4 Verwijzing voor een schoolwisseling of externe hulp (arrangement ZOUT) (zorgniveau 5; verwijzing plaatsing naar SBAO/kinderen met een arrangement). Er kan hierbij ook sprake zijn van een verwijzing van een meer-/hoogbegaafde leerling naar Explora.

Vanwege het belang van vroegtijdig ingrijpen is het motto bij handelingsgericht werken: **we maken ouders liever 'ten onrechte ongerust' dan dat we hen 'ten onrechte geruststellen'**. In het tweede geval kan kostbare tijd verloren zijn gegaan, tijd die te besteden was geweest aan beter afgestemde instructie en extra begeleiding. Zo voorkom je dat ouders het gevoel hebben dat 'de school jarenlang niets aan de problemen heeft gedaan en dat hun kind nu opeens onderzocht moet worden'. Zij zijn niet op de hoogte van alle inspanningen die de school reeds heeft verricht.

Voorafgaand aan het gesprek is het voor de ouders duidelijk:

- Wat de aanleiding voor het gesprek is en waar het over zal gaan. Hebben ouders nog punten die ze willen bespreken?
- Wie erbij betrokken zijn.
- Hoelang het gesprek zal duren (van ..... tot uiterlijk .....).
- Wat het doel van het gesprek is; wat wil de school ermee bereiken? Wat is het doel voor ouders? Wat willen zij ermee bereiken?
- Welke beslissingen er genomen moeten worden en tot wiens verantwoordelijkheid die behoren.

Laat de ouders weten bij welke stap het kind zich op dit moment bevindt van ons stappenplan leerlingenzorg en geef aan wat de mogelijke vervolgstap is. Als stap 3/zorgniveau 4 of stap 4/ zorgniveau 5 in het vizier komt dan mag dit de ouders niet verrassen.

Maak altijd een verslag van een gesprek, geef een kopie aan ouders. Zo voorkom je misverstanden over wat besproken/afgesproken is (eventueel laten ondertekenen).

Het gesprek over een kind dat extra begeleiding nodig heeft bevat drie onderdelen:

- Informatie van de ouders
- Informatie van de school
- Afspraken (dit wordt vastgelegd in Parnassys)

Hierbij zijn de vier aanvullende richtlijnen van belang:

- Gedrag van een kind kan op school anders zijn dan thuis.
- Verwoord zowel de zorgen als de positieve aspecten.
- Wees duidelijk over de bedoelingen van de school.
(Ga na of ouders de informatie goed begrepen hebben).
- Maak samen duidelijke afspraken en evalueer deze (maak een vervolgspraak).

5.0 Zorgprofiel van onze school

Op basis van onderzoek dat uitgevoerd is door Hogeschool Utrecht Seminarium voor orthopedagogiek blijkt dat de Piet de Springerschool een inclusieve school is. De uitleg van deze uitkomst kunt u hieronder nalezen in een stuk uit ons zorgprofiel.

Zorgzwaarte

De positionering van de school binnen een van de schoolprofielen vindt plaats aan de hand van het percentage leerlingen met speciale onderwijsbehoeften dat onderwijs volgt op uw school en de variatie aan leerlingen met speciale onderwijsbehoeften die voorkomt op uw school.

Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften zijn leerlingen met

- a. speciale onderwijsbehoeften bij het leren
- b. speciale onderwijsbehoeften bij de sociaal-emotionele ontwikkeling en de zelfredzaamheid
- c. speciale onderwijsbehoeften bij gezondheidsproblemen en lichamelijke handicap
- d. speciale onderwijsbehoeften als gevolg van op elkaar ingrijpende belemmeringen

Het betreft leerlingen met een indicatie SBO, cluster 1, 2, 3 of 4.

De bevindingen zijn geformuleerd op basis van de gegevens van de laatste vier schooljaren, die het aantal verwijzingen per schooljaar in kaart brengen. Als norm voor het toekomstig verwijzingspercentage is gebruik gemaakt van koppeling van de getallen zoals gepubliceerd door de onderwijsinspectie (jaarverslag 0809) en door het ministerie (factsheet Passend onderwijs 2010). We nemen aan dat een indicatie voor speciale onderwijsbehoefte gemiddeld een periode van vijf jaar betreft. Op basis van de verwijzingen naar SBO en SO in 2008/2009 en het aantal rugzakken (LGF) in dat jaar berekenen wij dat de norm voor jaarlijkse verwijzing ongeveer 0,5% is voor SBO, 0,4% voor SO en 0,4% voor rugzak. Opgeteld komt hiermee het aantal verwijzingen op 1,3% per jaar, dat is 6,5% voor een periode van 5 jaar.

In het schooljaar 2010-2011 had 5,4% van de leerlingen een speciale onderwijsbehoefte. Gelet deze gegevens is de school te typeren als een inclusieve school. Twee leerlingen hadden een cluster 2 indicatie en drie leerlingen een cluster 4 indicatie.

In vergelijking met voorgaande jaren is er een lichte stijging te constateren in het aantal leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte.

Negenentwintig leerlingen hebben in dit schooljaar een speciale hulpvraag. Dit is 33% van het totaal aantal leerlingen. Opvallend is dat acht leerlingen een ontwikkelingsperspectief en vijf leerlingen dyslexie hebben.

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar bijlage 2.

6.0 Aanmelden zorgleerlingen bij externen

Wanneer een leerling wordt doorverwezen naar een externe instantie is het prettig om te weten welke stappen daarbij moeten worden genomen. Daarom besteden wij daar in dit hoofdstuk aandacht aan. We zetten uiteen wat er moet gebeuren wanneer Het Schoolondersteuningsteam (SWV ZOUT), ondersteuning vanuit cluster 2 of de schoolbegeleidingsdienst (CED groep) moet worden ingeschakeld.

6.1 Schoolondersteuningsteam (SOT)

Scholen hebben sinds de invoering van Passend Onderwijs zorgplicht voor alle leerlingen. Binnen samenwerkingsverbanden maken scholen afspraken over de manier waarop alle leerlingen in het samenwerkingsverband de ondersteuning kunnen krijgen die zij nodig hebben.

Leerkrachten zijn verantwoordelijk voor de aanmelding van leerlingen bij het expertisecentrum.

Het schoolondersteuningsteam (SOT) is een vast orgaan binnen het samenwerkingsverband. Het SOT is een ondersteunings- en adviesteam, dat scholen helpt bij het bieden van extra ondersteuning aan kinderen die dat nodig hebben. Scholen betalen niets voor de ondersteuning vanuit het SOT. De samenstelling van het SOT is multidisciplinair. In ieder geval is er SO-, SBO- en basisschoolexpertise in het SOT aanwezig is, maar bijvoorbeeld ook een jeugdarts en het schoolmaatschappelijk werk. Aan het SOT zijn ook orthopedagogen verbonden, die onderzoeken kunnen doen. Het SOT werkt op basis van drie heldere uitgangspunten:

- de vraag van de school is het uitgangspunt
- korte lijnen en snelle communicatie
- minimale regels: niet meer regelen dan nodig is.

Zij moeten hiervoor de aanmeldingsformulieren (groeidocument) invullen. Ook voor ouders vullen een deel in waar zij hun zorg kunnen spreken.

De Wet passend onderwijs wil ervoor zorgen dat zoveel mogelijk kinderen naar een reguliere basisschool kunnen. Als een kind extra ondersteuning nodig heeft, doet de basisschool haar best om die extra ondersteuning te bieden. De school wordt daarbij geholpen door het regionale schoolondersteuningsteam (SOT). Toch kan er een moment komen, waarop duidelijk wordt dat het kind beter naar het speciaal basisonderwijs (SO) of speciaal basisonderwijs (SBAO) kan gaan. De school en de ouders moeten het daar samen over eens zijn voordat er verdere stappen kunnen worden ondernomen. De vervolgstappen zijn: 1. De ouders, de school en de schoolondersteuner van het SOT zijn het erover eens dat er een

toelaatbaarheidsadvies (TLA) wordt aangevraagd voor het kind. 2. Er wordt een TLA aangevraagd via het SOT. 3. Een onafhankelijk expert (vaak een orthopedagoog) en een andere deskundige van het SOT beoordelen de aanvraag. Als ze het eens zijn met de aanvraag, zetten ze hun handtekening onder het toelaatbaarheidsadvies (TLA). 4. Dit advies wordt voorgelegd aan de directeur van samenwerkingsverband ZOUT. 5. Als de directeur van samenwerkingsverband ZOUT instemt met het advies, geeft hij een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) af. 6. Met de TLV kunnen de ouders vervolgens contact zoeken met de SO- of SBO-school van hun voorkeur. De school kan hen vertellen of ze het juiste onderwijsaanbod voor het kind heeft. 7. Als er op de school van voorkeur plek is, kunnen de ouders het kind daar aanmelden.

6.2 Aanmeldprocedures bij cluster 1 + 2

De REC's zijn opgeheven; cluster 3 + 4 zijn opgenomen in het SOT. Voor cluster 1 + 2 werkt dit anders. Voor kinderen met visuele problemen kan ondersteuning gezocht worden bij cluster 1. Hiermee hebben wij op dit moment niet te maken. Wel hebben wij jaarlijks enkele leerlingen met ondersteuning vanuit cluster 2. Dit werken we hieronder daarom verder uit:

Cluster 2 ondersteuning wordt bij ons (aan)geboden door Kentalis. Bij cluster 2 leerlingen gaat het om leerlingen met een auditief en/of communicatieve beperking als zij toelaatbaar zijn en er sprake is van een onderwijsbehoefte.

Hoe werkt het?

- Iedere leerling krijgt een onderwijsarrangement toegewezen: licht, medium of intensief.
- Ouders melden hun kind aan voor cluster 2 onderwijs via de reguliere school, het reguliere samenwerkingsverband of het aanmeldpunt van Kentalis.

De Commissie van Onderzoek, neemt het besluit over de toelating, het arrangement en de duur van de indicatie. Het gaat niet meer standaard om drie of vier jaar.

Een leerling is alleen toelaatbaar met een 'bewijs van toelating', ofwel een positieve beschikking, zoals dat bewijs officieel heet. Om een beschikking voor een kind te krijgen, is een dossier nodig met daarin alles wat betrekking heeft op de problemen van het kind en de gevolgen daarvan in het onderwijs.

Ouders zijn verantwoordelijk voor het samenstellen van een compleet dossier. Het aanmeldpunt van Kentalis ondersteunt ouders daarbij. Voor aanmelding zie site www.kentalis.nl

6.3 CED groep

Wij werken soms samen met CED groep. Jaarlijks bekijken we hoeveel uur onderzoek we nodig hebben voor onderzoek van leerlingen. Dit kunnen zowel gedrags- als intelligentieonderzoeken zijn.

School is de initiatiefnemer voor deze onderzoeken. Uiteraard worden ouders hierbij betrokken en moeten zij ook toestemming geven voor onderzoek.

6.4 Loket Wijk

Elk jaar heeft de intern begeleider twee keer overleg met een medewerker van Loket Wijk en de GGD. Ook hieruit kan een initiatief komen tot onderzoek (bijv. dyslexieonderzoek via de gemeente). Dit wordt geregeld via onze contactpersoon bij Loket Wijk.

Bijlage 1
Zorgniveau leerling

- Niveau 1** Zorg binnen de groep
- Niveau 2** Zorg binnen de groep (korte aantekening in groepsplan)
- Leerkracht maakt nog geen handelingsplan
  - Extra werk mee naar huis
- Niveau 3** Zorg binnen of buiten de groep na intern onderzoek of observatie.
- Extra zorg levert te weinig succes op. Leerkracht vraagt advies aan de Intern begeleidster.
  - Leerkracht stelt individueel- of groepshandelingsplan (clusterplan) op. Dit gebeurt in overleg met de Intern begeleider. (minimaal 6 weken, maximaal 3 maanden)
  - Bij langdurige zorg in geval van medische problemen of afwijkende methode/strategie (eigen leerlijn/OPP)
- Niveau 4** Extra zorg binnen of buiten de groep na extern onderzoek.
- Op basis van advies van externe instanties stellen leerkrachten en Intern begeleider in overleg een handelingsplan op voor school en eventueel thuis. (evt met medewerking van externe hulpverleners) (maximaal 3 maanden)
  - Op basis van advies van de externe instanties zetten leerkracht en Intern begeleider een eigen leerlijn/ OPP op. (zowel boven als onder groepsniveau)
- Niveau 5** Verwijzing/plaatsing naar speciaal onderwijs of regulier onderwijs met ondersteuningsgelden..
- Groeidocument opstellen door leerkracht, intern begeleider en ouders
  - Aanmelding bij SOT met verzoek tot verwijzing (ouders)
  - Aanmelding voor extra gelden van samenwerkingsverband ZOUT.
  - Aanmelding voor ondersteuningsgelden bij cluster 1 of 2
  - Ambulant begeleider/SOT geeft aanzet tot handelingsplan/OPP.

Bijlage 2

Afspraken m.b.t. het opstellen van een OPP

Voor wie een OPP?

Voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften:

- Met een indicatie voor SO (of SBO)
Let op: dit zijn dus de leerlingen met een arrangement of ondersteuningsgelden
- Met een verwachte uitstroom naar praktijk- of voortgezet speciaal onderwijs;
- Met cognitieve of sociaal-emotionele belemmeringen op één of meerdere vakgebieden (rekenen, technisch of begrijpend lezen) Let op: tot deze groep behoren vooral leerlingen die naar verwachting zullen uitstromen naar het LWOO.

De inspectie voor onderwijs controleert of voor alle leerlingen die ten hoogste het eindniveau van groep 7 halen (op een of meerdere (vak)gebieden) een OPP gesteld is.

Dit zijn:

- leerlingen met een $I_r < 83\%$,
- die op termijn naar het leerwegondersteunend onderwijs (lwo), het voortgezet speciaal onderwijs (vso) dan wel het praktijkonderwijs (pro) zullen gaan.

Werkwijze:

- Na onderzoek door externen besluiten we (in overleg met hen) tot het opstellen van een OPP (we bespreken hierbij het uitstroomniveau).
- De intern begeleider stelt het OPP op en berekent het verwachte uitstroomniveau (bijv. met OPP trap).
- Het opstellen van de doelen gebeurt in overleg met de leerkracht en de ouders (mogelijk ook met kind); de intern begeleider legt het vast.
- Het OPP wordt volledig ingevuld: ook in geval van het bestaan van een groot handelingsplan.
- Het OPP wordt steeds opgesteld voor een half jaar (dus OPP eerste helft schooljaar..... + OPP tweede helft schooljaar .....
- Mocht een leerling grote sprongen vooruit of stilstand vertonen dan passen we het OPP aan het eind van een schooljaar aan.

STAPPENPLAN LEERLINGENZORG

ZORGNIVEAU	ACTIE: VOOR WIE	INHOUD	ACTIE: DOOR WIE	ACTIE: WAT	ACTIE: HOE WANNEER EN WAAR	HAPLA	DOSSIER	ROL OUDERS	MATERIAAL	EXTERNE PERS. / INSTANTIES
ZORGNIVEAU 1 Zorg binnen de groep.	Voor alle leerlingen	De basiszorg van de leerkracht aan de leerling. Dit is vastgelegd in het groepsplan. Gedifferentieerd en haalbare doelen m.b.t. kennis, vaardigheden, gedrag / attitude. Stimulerend en harmonisch "Adaptief onderwijs".	Door de leerkracht aan de hand van resultaten door de weken heen en door observatie van individuele- en groepsprocessen.	Uitleg van leerstof. Langdurige training van kennisvaardigheden en attitudes.	<ul style="list-style-type: none"> Binnen het groepsproces. Tijdens instructie-, experiment-, en verwerkingsmomenten Tijdens interactie. 	Geen expliciet handlingsplan. We gaan uit van methoden, projecten en individuele behoefte van leerlingen.	De leerkracht registreert verzamelaat van methodegebonden toetsen en de observatie (lijsten) in de Parnassys. Zorgt ook voor registratie Cito-toetsen.. Verslag essentie oudergesprekken bij leerling-gegevens. Intern begeleider zorgt voor verslaglegging interne leerling bespreking.	Informatie op ouderavond en individueel op initiatief van school. Informatie n.a.v. eigen initiatief ouders.	Alle materialen behorend bij methode / ontwikkelingsmateriaal / projecten indien nodig ook uit orthotheek en van externe diensten. Methode toetsen: Cito-toetsen Observaties en observatielijsten en vragenlijsten.	Preventieve screening, verpleegkundige, jeugdarts.
ZORGNIVEAU 2 Zorg binnen de groep	<ul style="list-style-type: none"> Leerlingen die extra uitleg (instructie of oefening) nodig hebben. Cito-toetsen lage C of D niveau. Specifieke pedagogische zorg. Motorische problemen. Lichamelijke handicap. Combinaties Leerlingen die teruggeplaatst zijn uit niveau 3. 	Kortdurende extra zorg voor een beperkte tijd van de week. (Problemen van tijdelijke aard). "Adaptief onderwijs".	De groepsleerkracht. Ondersteuning bij uitvoering door: <ul style="list-style-type: none"> RT-er/ vrijwilliger Dit wordt vastgelegd in het groepsplan.	<ul style="list-style-type: none"> Bijv. 2x per week 15 min: <ul style="list-style-type: none"> tafeltraining extra taal- / reken instructie / oefeningen leesbegeleiding spellingsbegeleiding extra observatie en ondersteuning op pedagogisch gebied: <ul style="list-style-type: none"> problemen omgang werkhoudingsproblemen emotionele problemen indien nodig ondersteuning i.v.m. lichamelijke handicap. 	<ul style="list-style-type: none"> Binnen het groepsproces. Tijdens instructie-, experiment- en verwerkingsmomenten. Tijdens interactie. Tijdens zorgverbreding. 	De groepsleerkracht maakt een aantekening (vastgelegd in groepsplan) voor één of enkele leerlingen. Indien nodig "extra werk" mee naar huis. Dit wordt nog niet specifiek vastgelegd in een handlingsplan.	De groepsleerkracht maakt een notitie op het groepsplan.	Ouders worden geïnformeerd door de groepsleerkracht via de ouderavond of eerder. Indien de groepsleerkracht het noodzakelijk of wenselijk acht worden ouders betrokken bij de uitvoering, zijn er tips voor thuis en eventueel specifiek huiswerk.	Alle materialen behorend bij de methoden. Eventueel ook materiaal uit de orthotheek. Gegevens uit methode, toetsen; Cito-toetsen Observatielijsten en vragenlijsten.:	Advies van: <ul style="list-style-type: none"> Instanties gespecialiseerd in specifieke medische problematiek. Logopedie Fysiotherapie Ambulante begeleiding
ZORGNIVEAU 3 Zorg binnen of buiten de groep na intern onderzoek of observatie	<ul style="list-style-type: none"> Leerlingen die uitvallen op Cito-toetsen. Laag D en E niveau. Leerlingen met specifieke leer- en/of gedragsmoeilijkheden. Leerlingen met taakverzwaring in de vorm van extra vakken / opdrachten. Combinaties. Leerlingen die teruggeplaatst zijn uit niveau 4. 	De leerkracht vraagt advies of ondersteuning bij intern begeleider, nadat de begeleiding in niveau 2 onvoldoende resultaten heeft gehad. Er worden individuele doelen gesteld of doelen voor subgroepen.	Initiatief door de groepsleerkracht / intern begeleider. Uitwerking samen met intern begeleider.	<ul style="list-style-type: none"> Foutenanalyse. Observatie Intern didactisch onderzoek. Coaching of advies. Mogelijk advies of informatie vragen aan externe instanties (door intern begeleider). Handlingsplan. 	Uitvoering handlingsplan binnen de groep of aparte "hoek" door de groepsleerkracht of RT-er. Verder ook ten dele thuis.	Individueel didactisch en/of pedagogisch handlingsplan of een handlingsplan voor een subgroep voor een periode van minimaal 6 weken en maximaal 3 maanden of zorg langdurig van aard in geval van medische problemen of afwijkende methode / strategie.	Verslag observatie / onderzoek en handlingsplan in Parnassys. Op het verslag van de interne leerling-bespreking het zorgniveau aantekenen. Informatie en advies externe instanties in map leerling voegen". Bij een speciale leerlijn regelmatig niveau aangeven.	Ouders worden nauw betrokken bij afspraken rond handlingsplanning na intern didactisch onderzoek: voeren indien afgesproken een gedeelte van het handlingsplan thuis uit.	Materialen uit eigen en andere groepen, orthotheek of externe dienst. Gegevens uit methode, toetsen; Cito-toetsen: Observatielijsten en vragenlijsten..	Externe instanties kunnen door de intern begeleider benaderd worden voor advies.
ZORGNIVEAU 4 Extra zorg binnen of buiten de groep na extern onderzoek	Leerlingen waarbij de begeleiding in de eerste 3 zorgniveaus onvoldoende resultaten hebben gehad. - Allochtone (niet aanspreekbare) leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> Kortdurende speciale pedagogische / didactische zorg. Langdurige speciale zorg. Kerndoelen kunnen niet via de reguliere methodiek bereikt worden maar wel via specifieke begeleidingsstrategie Aanvullende zorg. Een extra aanbod boven op het reguliere programma (hoogbegaafdheid) Een bovenschoolse hulpklas/ Explora of andere basisschool. 	Initiatief door: <ul style="list-style-type: none"> De groepsleerkracht. De internbegeleider. Inzet van: <ul style="list-style-type: none"> RT-er Ouders betreffende leerling 	Intern begeleider verzamelt en verstuurt gegevens voor extern onderzoek en onderhoud contact met externe instanties, ouders. <ul style="list-style-type: none"> Nieuw handlingsplan of individuele leerlijn volgens "inhaalprincipe" Handlingsplan of individuele leerlijn volgens andere methode / strategie. Handlingsplan of individuele leerlijn met andere tussen en einddoelen. 	Uitvoering volgens handlingsplan(zo mogelijk) dagelijks binnen en evt. buiten de groep en ook thuis.	De intern begeleider stelt in overleg met de groepsleerkracht op basis van advies van externe instanties een handlingsplan voor school en thuis op aan de hand van de gegevens uit het extern onderzoek voor een periode van maximaal 3 maanden. Eventueel m.b.v. externe hulpverleners.	Individueel handlingsplan in Parnassys.. Indien een afwijkende leerlijn gevolgd wordt, wordt dit door de ouders ondertekend. Verslagen van leerlingbesprekingen, oudergesprekken en telefoongesprekken in Parnassys.	Ouders worden vooraf geïnformeerd en goed op de hoogte gehouden. <ul style="list-style-type: none"> krijgen informatie over werkwijze en procedure. Ouders worden betrokken bij de uitvoering (plan voor thuis). Mogelijk wordt op contactbasis gewerkt. -In vullen groeidocument bij inschakeling SOT. 	<ul style="list-style-type: none"> Methode toetsen Cito-toetsen Observatie Vragenlijsten Diagnostische toetsen Voorgaande handlingsplannen Verslag van interne leerling-bespreking Verslag van externe leerling-bespreking Verslag van oudergesprekken Extern didactisch en/of intelligentie en/of persoonlijkheidsonderzoek. Materialen voor handlingsplan uit eigen en andere groepen, orthotheek en externe instanties. 	Samenwerking met: <ul style="list-style-type: none"> Orthopedagoog (o.a. CED groep) Begeleiding vanuit SOT Psycholoog GGD Jeugdarts GGD Logopedist Fysiotherapeut Maatschappelijk werker Loket Wijk Ambulante begeleiding Zorgplatform / SOT
ZORGNIVEAU 5 Verwijzing / Plaatsing naar Speciaal onderwijs/ Ondersteuningsarrangementen.	Leerlingen die een zodanige zorg behoeven, dat ze op onze school ondanks alle inspanning onvoldoende aan hun trekken komen.	De begeleiding in niveau 1 t/m 4 heeft onvoldoende resultaat opgeleverd. De school kan onvoldoende tegemoet komen aan de specifieke behoeften van de leerling. Specifieke cognitieve, psychische en/of fysieke zorg noodzakelijk.	De groepsleerkracht De internbegeleider De ouders SOT/SWV ZOUT SBAO/SBO	Aanmelding bij het "SOT" met verzoek tot verwijzing. De directie is op de hoogte gebracht.. Aanvraag ondersteuningsarrangement.	Volgens vastgestelde procedures. School is nu een belangrijk klankbord en ondersteunt de ouders. Onderwijskundig rapport opstellen door intern begeleider in samenwerking met de groepsleerkracht.	SOT/ cluster 1 of 2 geeft een aanzet tot groot handlingsplan voor de betreffende school.	Alle relevante informatie uit het dossier/ groeidocument wordt gekopieerd en met goedkeuring van de ouders toegestuurd aan het SOT/ cluster 1 + 2. Originelen in historisch archief.	Ouders en school werken samen de procedure af. Ouders krijgen een advies en hebben een beslissende rol in het verzoek tot plaatsing. Indien ouders niet akkoord gaan worden de condities waaronder de begeleiding van het kind op school gestalte krijgt nader bepaald.	Dossier	SOT/ cluster 1 of 2.